

Considerat ad Eugenium: *Curia bonos recipere facilius, quam facere consuevit*: Curia de bonis malos solet facere; rarissime de bonis bonos.

72 Jon. s. r. Ex Dei mandato ingreditur Jonas Ninive clamans: *Adhuc quadraginta dies & Ninive subvertetur*: cap. 3. num. 4. Ninive erat caput, & regia curia totius imperij Assyriorum, ut testatur Paul. Venet.

Paul. Venet. Paulus Venetus lib. 2. de rebus Orientalib. cap. 26. imperium autem Assyriorum amplissimum erat, multa regna, multasque civitates sub se continens, & tamen tam dira poena, ac sevum supplicium solum super Ninivem denuntiatur, ac fulminatur; erat illa regia curia, de qua ait noster D. Cyrillus: *Iniquitate plena, vitiiis abundans*: ita etiam ut exundaret in alia regna, ac civitates, tot, tantaque cumulantur vitia in ea, ut eam non solum caperent, sed etiam in alias civitates exundarent, ab eaque tanquam à fonte, ac origine in alias fluarent.

Curia in abundat, & exundat iniquitate.

Loquens. Daniel. 13. n. 5. de iniquis, ac depravatibus iudicibus, qui omne malum machinabantur, ait: *Quia egressa est iniquitas de Babylonia à senioribus iudicibus, qui videbantur regere populum*: Unde prodit, & exundat iniquitas ex Babylonia, quæ cum esset curia magnifica, ac regale caput, unde poterat exire iniquitas nisi ab ipsa? ò quàm melius erat esse extra Babyloniam quàm in illa! unde Isai. num. 21. Deplorat miseram sortem Ierosolymæ dicens: *Quomodo facta est meretrix, civitas fidelis, plena iudicij: Iustitia habitabat in ea nunc autem homicida, Argentum tuum versus est in scoriã*: Ipsa civitas, quæ olim erat sedes iustitiæ sua magnitudine; ut facta est regalis civitas, facta est meretrix, & apostatavit à iustitia prosternens se in omni homicidio, furto, rapina, & fallacia: *argentum tuum versus est in scoriã*.

73. Daniel 13.

Curia regia iniquitatis scaturigo.

Isai. 1.

CAPUT XIV.

1. **ET** factum est cum intraret Jesus in domum cujusdam Principis Phariseorum Sabbatho manducare panem, & ipsi observabant eum. 2. Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum. 3. Et respondens Jesus dixit ad legisperitos, & Phariseos dicens: si licet Sabbatho curare? 4. At illi tacerunt. Ipse vero apprehensum sanavit eum; ac dimisit. 3. Et respondens ad illos dixit: Cujus vestrum asinus, aut bos in puteum cadet, & non continuo extrahet illum die Sabbathi? 6. Et non poterant ad hæc respondere illi. 7. Dicebat autem, & ad invitatos parabolam, intendens quomodo primos accubitus eligeret dicens ad illos. 8. Cum invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco, ne forte honoratior te sit invitatus ab illo. 9. ut veniens is qui te, & illum vocavit, dicat tibi: Da huic locum: & tunc incipias cum rubore novissimum locum tenere. 10. Sed cum vocatus fueris, vade recumbe in novissimo loco, ut cum venerit qui te invitavit, dicat tibi: Amice ascende superius. Tunc, erit tibi gloria coram simul discumbentibus. 11. Quia omnis qui se exultat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur. 12. Dicebat autem, & ei qui se invitaverat, cum facis prandium, aut cenam, noli vocare amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, neque vicinos divites ne forte te, & ipsi revertent, & fiat tibi retributio. 13. Sed cum facis convivium, voca pauperes, debiles, claudos Cæcos. 14. Et beatus eris, quia non habent retribuere tibi; retribuatur enim tibi in resurrectione justorum. 15. Hæc cum audisset quidam de simul discumbentibus, dixit illi: Beatus qui manducabit panem in regno Dei. 16. At ipse dixit ei: Homo quidam fecit Cenam magnam, & vocavit multos. 17. Et misit servum suum hora cenæ dicere invitatis ut venirent, quia jam parata sunt omnia. 18. Et ceperunt simul omnes excusare. Primus dixit ei: villam emi, & necesse habeo exire, & videre illam, rogo te habe me excusatum. 19. Et alter dixit: Junga boum emi quinque, & eo probare illa, rogo te habe me excusatum. 20. Et alius dixit: Uxorem duxi, & ideo non possum venire. 21. Et reversus servus nuntiavit hæc Domino suo. Tunc iratus Pater familias, dixit servo suo, Exi cito in plateas & vicus civitatis: & pauperes, ac debiles, & cæcos, & claudos introduc huc. 22. Et ait servus: Domine factum est ut imperastis, & adhuc locus est. 23. Et ait Dominus servo, Exi in vias, & sepes, & compelle intrare: ut impleatur domus mea. 24. Dico autem vobis, quod nemo virorum illorum qui vocati sunt, gustabit cenam meam. 25. Ibant autem turbæ multæ cum eo, & conversus dixit ad illos: 26. Si quis venit ad me, & non odit Patrem suum, & matrem, & uxorem, & filios, & fratres, & sores, adhuc autem & animam suam: non potest meus esse discipulus. 27. Et qui non bajulat crucem suam & venit post me: non potest in us esse discipulus.

discipulus. 28. Quis enim ex vobis volens turrim ædificare, non prius sedens & computat sumptus qui necessarij sunt, si habeat ad perficiendum? 29. ne postquam posuerit fundamentum, & non potuerit perficere, omnes qui vident, incipiant illudere ei. 30. dicentes, quia hic homo cepit ædificare & non potuit consummare? 31. Aut quis rex iturus committere bellum adversus alium regem, non sedens prius cogitat, si possit cum decem millibus occurrere ei qui cum viginti millibus venit ad se? 32. Alioquin adhuc illo longè agente, legationem mittens rogat ea, quæ pacis sunt. 33. Sic ergo omnis ex vobis qui non renuntiat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus. 34. Bonum est Sal. Si autem Sal. evanuerit, in quo condietur? 35. Neque in terram, neque in sterquilinum utile, sed foras mittetur, qui habet aures audiendi audiat.

ARGUMENTVM cum Remissionibus.

Primò, Vers. 1. Christus invitatus à Phariseo, Sabbatho sanatur hydropicum de quo tractavi tom 4 c. 23.

Secundò, Vers. 7. Proponit Parabolam de invitatis, quod ut prudenter agant, elegant ultimum locum: de quo egi citato c. 23.

Tertio, Vers. 16. Proponit parabolam de homine qui fecit cenam magnam, & invitati semetipsos excusarunt; & deinde sunt exclusi: De quo dixi tom. 4. capite. 24. & hinc aliquid dicam.

Quarto, Vers. 26. Docet sui sequaces, debere Parentes odisse, & crucem ferre; jam explicavi tom. 4. c. 25.

Quinto, Vers. 28. Idipsum probat per parabolam volentis turrim ædificare & bellum gerere, quod explicavi eodem cap. 25.

tia aliquid dicamus; quamvis omnia citato cap. 24. dicta sint.

Ad questionem, responderet D. Thomas in sua Catena: *Cenam magnam dicit, quia satisfactionem nobis dulcedinis æterna Dominus preparavit*; Theophylactus idem explicans ait: Theophyl. *Misericordissimam Dei dispensationem intelligi, quam operatur in nobis, quia nos facit participes carnis filij sui Cenam enim magnam vocavit hanc dispensationem. Magna enim Cœna hæc quoniam ex confes. magnum est salutis mysterium*: Merito cœna dicitur magna, quia in ea adest Deus, in quo solum est vera magnitudo, nobis communicans suam dulcedinem, ac suavitatem, qua nos replet & satiat.

25. D. Thom.

Theophyl.

Magna, quia in ea communicatur Deus.

Hinc Psalmista de Ecclesia Sancta Catholica loquens, ad Christum D. ait: *Uxor tua sicut vitis abundans in lateribus domus tue*: Psal. 127.

127. num. 3. Quid uxor cum vite? Quid Ecclesia cum vite? quia ipsa fecundata divina vite sanguinis Christi, multos filios, seu fructus parurit; & ob hanc amplam multiplici-tatem dicit ut non sponsa, sed Uxor, copiose abundans in lateribus domus tue; ab hac ecclesiæ vite tam largâ copiam fecundatur, ut omnia latera, omnesque anguli replentur. D. Augustinus. *Uxor Christi est Ecclesia, quam sibi proprio sanguine sponsam acquisivit, ac multos filios Christo generat, sicut vitis multa vitulamina parit. Si vero iniquitas, quæ sunt latera ista Ecclesiæ; sic responderet noster Incognitus. Nos autem latera domus Ecclesiæ acimus eos, qui Christo inhaerent; & participant de ejus corpore, & sanguine; vel secundum Cassiodorum, Theodoretum; hæc intelliguntur de quolibet justo, cujus latera hoc est, omnes ejus potentiae, ac facultates maxime implentur, ac fecundantur à sanguine Christi.*

3

Psal. 127

Abundantissimè sanguis Christi omnes replet, & satiat.

Incognit.

Theodoret. Cassiodot.

Secundò, Cœna dicitur magna, utpote Dei à quo solo possunt venire tot, & tanta bona, quæ in hac mensa dantur, & communicantur; Scribitur Exod. 24. n. 16. *Cum ascendisset Moyses montem, operuit nubes montem, & habitavit gloria Domini super Sinai regens illum sex diebus, Maxime quarunt ibi interpretes: Unde Moyses cognovit ibi habitasse gloriam Domini? Cum Deus lucem inaccessibleem inhabitet, & aliunde ibi essent ingentes tenebræ, & valde condensæ caligines; unde ergo intellexit Moyses quod ibi aderat deus? Tantam dulcedinem ibi hauserat, tot dona participabat, tantisque beneficiis ibi cumulabatur, ut inde apud se pro certo firmaverit, quod tanta affluentia donorum, à nullo alio fonte poterat dimanare, nisi ab ipso deo præsen-*

4. Exod. 24.

Magna, & ampla donis à nullo alio veniunt nisi à solo Deo.

R t 2 Rupertus

Cœna magna.

QUÆSTIO I.

Quæ hæc Cœna dicitur magna?

I. TERTIUS. IN hoc cap. num. 16. scribit noster Evangelista parabolam, in qua homo fecit Cenam magnam, quod Evangelium latè explicavi tom. 4. cap. 24. per questiones 18. Ubi q. 2. explicavi, cur cœna dicitur magna, & non homo illam præparans, & exhibens: Et iterum de eadem questione dixi tom 2 in Apocalypf. c. 19. q. 17. n. 47. Ubi ex quodam athæti loco rem ibi expensam iterum confirmavi; ad nostram questionem principalem, doctrinæ gratia in Evang. Tom. VI.

Rupertus. Rupertus ibi: Gloriam Domini habitasse super Sinai, dicit, quia expertus est magnam, & gloriosam multitudinem dulcedinis Domini, quam abscondit quidem timentibus se; sed huic ostendit non parva ex parte, ut in illa epularetur, non uno die, sed quadraginta diebus, & quadraginta noctibus.

5. Tertio; Coena magna, utpote à Deo præparata, & non ab homine. Quod à Deo est, angustum, magnum, & amplum est: quod vero ab homine, & servo; angustum, limitatum, & perangustum. Datur Israëlitis Manna in deserto: sed cum certa mensura: Mensi sunt ad Mensuram Gomer, nec qui plus collegerat, habuit amplius, nec qui minus paraverat, reperit minus, sed singuli juxta id, quod edere poterant congregaverunt. Dixitque Moyses ad eos, nullus relinguat ex colante: Qui non audierunt eum, sed dimiserunt, quidam ex eis usque mane, & scaterere coepit vermibus: Exod. 16. num. 17. & 18. Manna datur, sed cum stricta mensura, ut non permittatur superesse, vel minimum quid in alterum diem: At Dei filius Christus JESUS, quinque millia hominum quinque panibus ad saturationem pascit, ut multa fragmenta superent in tanta largitate, ad implendos duodecim coepinos: Joan. 6. n. 13. Uterque panis miraculose dabatur, vide tamen, quanta differentia sit inter servum & Dominum: Papes dabantur de manibus filij Dei: Manna interventu Moysis D. Basilij Seleucus Oratione 33. de quinque panibus ait: Magna res erat tot millibus, quinque solos panes fuisse satis: tantum vero superasse reliquiarum copiam, non discipulis dumtaxat miraculi recordationem ingerebat, sed ejus, qui pararat, virtutem extrahere in lucem. De caelo Manna Israëlitis dabatur sed quia miraculi administrator servus erat, necessitati donum serviebat, quodque restituum evanescebat. Panes sic multiplicantur, ut multa copia exundet, quia per Domini manus dispensabatur: sed ejus qui pararat, virtutem extrahere: Inde larga est rerum abundantia: At Manna ministri interventu dabatur; inde cum angusta, & coarctata ministri mensura: Manna Israëlitis dabatur, miraculi administrator servus erat. Vide Luc. 11. q. 11. n. 52.

Exod. 16. Manna datur, sed cum stricta mensura, ut non permittatur superesse, vel minimum quid in alterum diem: At Dei filius Christus JESUS, quinque millia hominum quinque panibus ad saturationem pascit, ut multa fragmenta superent in tanta largitate, ad implendos duodecim coepinos: Joan. 6. n. 13. Uterque panis miraculose dabatur, vide tamen, quanta differentia sit inter servum & Dominum: Papes dabantur de manibus filij Dei: Manna interventu Moysis D. Basilij Seleucus Oratione 33. de quinque panibus ait: Magna res erat tot millibus, quinque solos panes fuisse satis: tantum vero superasse reliquiarum copiam, non discipulis dumtaxat miraculi recordationem ingerebat, sed ejus, qui pararat, virtutem extrahere in lucem. De caelo Manna Israëlitis dabatur sed quia miraculi administrator servus erat, necessitati donum serviebat, quodque restituum evanescebat. Panes sic multiplicantur, ut multa copia exundet, quia per Domini manus dispensabatur: sed ejus qui pararat, virtutem extrahere: Inde larga est rerum abundantia: At Manna ministri interventu dabatur; inde cum angusta, & coarctata ministri mensura: Manna Israëlitis dabatur, miraculi administrator servus erat. Vide Luc. 11. q. 11. n. 52.

Joan. 6. Dona à Deo sunt largæ & ampla, à ministro autem coarctata. D. Basil. Scel. Appetitus mundialis parit Dei oblivionem. Ose. 13. num. 6. Adimpleti sum, & saturati sum, & elevaverunt cor suum: Ad quæ verba sic ait noster D. Cyrill. Alexandr. Luxus, & bonorum inexpectatorum splendor multis magnam habent vim, ut nos in oblivionem Dei adducant, & ad quidvis illegitimum, humanum animum dissolvant. Secundò, D. Ambrosius hic it: Ideo igitur

QUÆSTIO II.

Quare omnes invitati se excusant?

6. Servus à Domino missus convocat invitatos. Et coeperunt simul omnes excusare. n. 18. à tam cœlesti convivio omnes se excusant, & nullus est, qui libenti animo se offerat ad veniendum. Tenebantur omnes affectu, ac desiderio temporalium; & ideo cœlestia contemnebant; de quo conqueritur deus per Ose. 13. num. 6. Adimpleti sum, & saturati sum, & elevaverunt cor suum: Ad quæ verba sic ait noster D. Cyrill. Alexandr. Luxus, & bonorum inexpectatorum splendor multis magnam habent vim, ut nos in oblivionem Dei adducant, & ad quidvis illegitimum, humanum animum dissolvant. Secundò, D. Ambrosius hic it: Ideo igitur

Secundò, D. Ambrosius hic it: Ideo igitur

excusant, quia nemini includitur regnum nisi ei, quem sua possessio vocis exclusiverit, Dominus autem omnes elementer invitat: sed nos aut desidia nostra, aut error averit. Divinus princeps omnibus proponit mensam, ac cœlestem cenam, omnesque invitat: unusquisque tamen seipsum excusat; à cœlesti regno, nullus non potest nos separare, ac remove, nisi quilibet sua voluntate, suoque ore, velit separari: Sint opera tua splendida, aperta est tibi janua cœli, à cuius introitu nulla creata vis te potest repellere. Si enim mens sit firmata in Christo, nulla creatura poterit nos ab ipso separare. Ut ait Paulus Roman. 8. n. 39.

8. Tertio, perpende Textum: Homo quidam fecit cenam magnam, & vocavit multos, & misit servum suum hora cenæ, dicere invitatis, ut venirent. Excusant se omnes; unus ait: Villam emi, eo videre illam: Cum esset hora cenæ nox erat. & nocte vadit videre eam; sicut & alius, nocte, probare juga boam. Iniquus odit lucem, & inde in tenebris ambulat, & cum cogitat se videre, tunc magis excus est, cum totus in temporalibus sit detentus. D. Gregor. homil. 36. in Evangel. ait: Quia hora cenæ, nisi finis mundi; & subdit. Si ergo jam hora cenæ est, cum vocatur, ratio minus nos debemus excusare à convivio Dei: quod propropinquasse jam certum: Quæ major miseria, quam in fine vitæ inhiare hominem rebus; & quibus est spoliandus; & huic adhuc totus intentus est, ut villam emat; boves mugientes prober; & nuptiis indulgeat; & adhuc desiderio possidendi & carnis pruritu aduritur.

9. Aliter ille Sanctus Jacob jam moribundus ait ad filios suos: Congregamini, ut annuntiem, quæ ventura sunt vobis in novissimis diebus. Gen. 49. num. 1. D. Ambros. lib. 2. de Jacob. cap. 9. ait: Presentibus se rebus subducat, & novissimis diebus futura miscebat erat. Nil de terrenis, ac temporalibus cogitat, nec ea mente voluit, sed totus ad futura novissimis diebus in Christo rapitur, de iisque cogitat. Hinc ait D. Chrysoft. homil. 66. in Gen. Quia moriturus erat benedictione sua firmatos pueros, maximas has facultates relinquit, & divitias, quæ nunquam absumi poterant, quærens: Bonus Pater dum vivebat temporalia bona ad vitam filiis procurabat: Gen. 30. num. 30. At ubi se vidit jam ad mortem propinquum, omnes terrenas divitias ab animo abiecit, & solum filios intendit ditare divitiis, quæ non finiuntur, sed in æternum durant, & persistunt.

Quartò, D. Gregorius citat homil. 36. expensum illa verba. Alius dixit: Uxorem duxi, & non possum venire; sic ait: Quid per uxorem, nisi voluntas carnis accipitur? ac si aperte de notet, quod ille, qui carnis voluptate allectus tenetur, inde dicat: Non possum venire, ad Christum, ac ad salutem, ac ex depravata consuetudine homo carnis irritamenti sic apprehendatur, ut ab illis promptè non valeat se expedire. Sic sepe homo ingurgitur vitis, ut ipsa quodammodo vertantur in ejus naturam, ut de Pharaone dicitur, ex quo celebris est illa sententia D. August. lib. de perfectione justitiæ. Per arbitrij libertatem factum, ut esset homo cum peccato, sed jam penalis vitiositas subsecuta, ex libertate fecit necessitatem: è frequenti assiduitate luxuriandi,

A cœlesti regno homo seipsum excludit, & à nullo alio.

Magna miseria, quæ ratio sine vitiis homo cogit de temporalibus.

Moriturus propinquus ait de temporalibus cogit. D. Chrysoft.

Gen. 30.

luxuriandi, ex libertate fecit necessitatem: Et ideo ait: non possum venire: Sic enim obstinata concupiscentia rapit voluntatem ad libidinem proclivem, ut vix aut raro libidini desentat, & ad nutum ejus obsequenter comparcat.

11. Ose. 1.

Sanchez. Cornel. A depravata libidine tanquam à natura non accipitur. Vatablus.

12. 1. Petr. 2.

D. Thomas

Luxuria affectus insatiabilis, & non quisquit.

D. Cyrill.

QUÆSTIO III.

Quare in oratione Dominica dicimus, Panem nostrum, & nullus ex his qui excusantur dicit? Villam meam, Uxorem meam, Boves meos?

13.

Invitati vocantur à servo, & omnes se excusant; unus dixit: Emi villam, eo videre illam: alius, juga boam mi quinque, eo probare illa, habe me excusatam: alius dixit, Uxorem duxi non possum venire: nullus quidquam suum esse dixit, nec villam nec uxorem nec boves; & tamen nos cum jubemur à Deo petere, & dicimus: Panem nostrum quotidianum Sylveira in Evang. Tom. VI.

da nobis hodie à ath. 6. n. 1. Cur ergo quando perimus panem quem non habemus, dicimus nostrum, & villam, & juga boam, quæ hominem emerat non dixit sua, sicut nec alius uxorem suam dixit cum per matrimonium jam sua esset, sicut & illa per emptionem?

14. Respondeo, quod illa omnia, villa, juga boam, uxor ducta, erant temporalia bona, ac panis, quem petimus, est panis superstantialis, ac cœlestis panis divinus Eucharisticus ut ex magna Patrum sententia suo loco dixi. Bona temporalia, sic breviter, ac momentaneè, & veluti in transitu ad nos veniunt, & citò revolunt, ita ut minimè possint dici à nobis haberi: solum illa durant, perseverant, ac permanent, quæ divina, & spiritualia sunt, ut cœlestis panis, qui semper nobiscum est, & nos in æternum servat cœlestis Papa Epistola ad popul. Constantinopolitan in tom. Concil. Ephes. sic ait. Illud nostrum est regnum, illud continuum, illud sempiternum; nostrum non est, per quod transitorium contingit. Ubi apost. Petrus summus Pontifex docet, quod illud non potest dici nostrum, quod non potest teneri, sed citò pertransiens non relinquit; illud autem nostrum solum credendum est, quod firmè habetur, & cujus possessione deturbari nulla vi possumus.

15.] Aliè, & profundè ponderandum, quod benedicens Jacob filios suos, multa fausta, ac magna eis prænuntians Aaronicum Sacerdotium & totum Leviticum ordinem silentio involvit, & de his nec unum verbum habet; sicut enim Judas, Joseph, Aser, Ben amin regali sorte respiciunt; sic etiam Levitica tribus Pontificali dignitate, ac Sacerdotali ordine; cur ergo magnus Pater Spiritu prophætico plenus tam alta, & sublimia in filio suo Levi prætermisit? Ratio desumitur ex termino ipsarum benedictionum. Ait Textus. gen. 49. n. 28. Gen. 49. Hæc locus est Pater meus, benedixitque singulis benedictionibus propriis Dabat Sanctus Senex proprias benedictiones filiis suis. In Juda, Joseph, Aser, Benjamin, & in aliis considerabat quæ durant Christi magnalia; at in Levi attendebat Aaronicum Sacerdotium, quod ad Christum non erat perveniendum, sed in illo finiendum ac terminandum; qui futurus erat Sacerdos secundum ordinem Melchisedech; & inde illud prætermisit, solum enim dona, & quæ à Christo veniunt, ut cœlestia, ac divina, ut propria & nostra habentur; at ve ò quæ à Christo non veniunt, ipsum respiciunt, ut temporalia, & breviter transitura, nec propria, nec nostra reputanda sunt. Rupertus ait: cur illud Rupert. Sacerdotium in suis benedict. omnes pater omisit, nullamque Levitici prædixit laudem ministerij? Ad quod dicendum, quia illud Sacerdotium ad hoc fine saculorum, non pervenit Sacerdotium quod, finiendum erat, & temporaliter tantum habebatur, inter præclarissima Jacobinæ proleptæ stygmata non fuit recensendum.